

"פרנסה"**חלק א: הבסיס: תנ"ך / זהר / מכילתא / תלמוד בבלי**

ויקרא כו ג : אם בחקותי תלכו, ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. ונתתי גשמיכם בעתם, ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו. והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג את זרע, ואכלתם לחמכם לשובע וישבתם לבטח בארצכם...

דברים כח ב : ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך, כי תשמע בקול ה' אלקיך. ברוך אתה בעיר, וברוך אתה בשדה. ברוך פרי בטנך ופרי אדמתך ופרי בהמתך, שגר אלפיך ועשתרות צאנך. ברוך טנאך ומשאריתך... יצו ה' אתך את הברכה באסמין ובכל משלח ידך, וברכך בארץ אשר ה' אלקיך נתן לך. יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך, והלוית גוים רבים ואתה לא תלוה.

תהלים כג א : מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר, בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני... תערוך לפני שולחן נגד צוררי, דשנת בשמן ראשי כוסי רויח...

שם קמה טו : עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. פותח את ידך, ומשביע לכל חי רצון.

זהר :

ויגשנה, ועיין שם עוד : כי קשים מזונותיו של אדם לפני הקב"ה כקריעת ים סוף, מה הטעם, משם שמזונות העולם מלמעלה הם, (מז"א, בסוד המסך דחיריק שבקו אמצעי), כי למדנו, בניס, חיים ומזונות אין הדבר תלוי בזכות אלא הדבר תלוי במזל, ומשום זה קשים לפניו מזונות העולם, משום שהדבר תלוי במזל, שממנו יוצאים בניס חיים ומזונות ועל כן קשה לפניו מזונות העולם, משום שאינם ברשותו מטרם שהוא מתברך (מן המזל).

בשלח שפד : הנני ממטיר לכם לכם וגוי, ר' יוסי פתח, פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, מה כתיב למעלה, עיני כל אליך ישברו כל בני העולם מצפים ונושאים עיניהם אל הקב"ה, משום זה כל אלו בעלי האמונה צריכים בכל יום ויום לבקש מזונם מהקב"ה ולהתפלל תפלתם עליו.

תרומה תפה : בזמן שהיו ישראל בארץ הקדושה היה יורד להם מזון ממקום עליון, והם נתנו חלק תמצית לעמים עכו"ם, והעמים כולם לא נזונו אלא מתמצית, ועתה שישראל בגלות נתהפך הדבר באופן אחר, (שהמזון מגיע לאומות העולם והם מקבלים מהם תמצית).

משל למלך שהכין סעודה לבני ביתו, כל זמן שהם עושים רצונו אוכלים בסעודה עם המלך, ונותנים לכלבים חלק של עצמות לגרור, בשעה שבני ביתו אינם עושים רצונו של המלך נותן כל הסעודה לכלבים, ונותן להם העצמות.

כעין זה, כל זמן שישראל עושים רצונו של אדונם, הנה על שלחן המלך הם אוכלים וכל הסעודה הוכן בשבילם, והם, משמחה ההיא שלהם נותנים העצמות, שהוא תמצית, לעכו"ם. וכל זמן שישראל אינם עושים רצונו של אדונם הולכים בגלות, והסעודה ניתנה לכלבים, ולהם ניתנה התמצית, שכתוב, ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, כי אוכלים התמצית מגיעול

שלחם, (דהיינו ממזונם המאוס). אוי לבן מלך שיושב ומצפה לשלחנו של העבד, שמה שנשאר משולחנו הוא אוכל.

פקודי תרעו : ...פירוש אחר על והוא ילונו, מי הוא, אדם ההוא שאכל ושתה ושמח, כל מה שהוציא הוצאות לאכול ולשתות הוא (האדם) ילונו, בהלואה להקב"ה, והקב"ה נותן לו כפלי כפלים על מה שהוציא בזה (לצרכי שבת ויום טוב), בשנים אלו מלוה האדם אל הקב"ה, א' כשמרחם על העני, ב' כשמוציא הוצאות על שבת ויום טוב, כי הכל מלוה להקב"ה, כמו שאמר מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו.

זהר חדש בראשית רפ : ר' יוחנן פתח, בחכמה יבנה בית, שלשה דברים צריך האדם לעשות בדרכי העולם, ואלו הם, לבנות בית מושבו, וליטע כרם להתפרנס בו, ואחר כך לקחת לו אשה ולהוליד בנים לפרנסם בהם, ולא כדרך השוטים הלוקחים אשה בתחילה ואחר כך נוטעים כרם ואחר כך בונים בית.

כמו שאמר ר' סימון, כל הלוקח לו אשה ואין לו בתחילה במה שיוכל לפרנסה, הרי זה חפשי מן המצות כמתים, הנקראים חפשים, שנאמר במתים חפשי, ולמה נקרא חפשי, לפי שהוא חפשי מן המצוות, מפני שלא יוכל לעסוק בעבודת בוראו, אלא בעבודת אשתו.

ר' יהודה אומר כאלו לוקח עבודה זרה לעצמו, דא"ר יהודה בתחילה היו החכמים והחסידיים לוקחים אשה, ולא היה להם די פרנסתם, וממיתים עצמם ברעב ובצמא, ומניחים כל חיי עולם הזה ועוסקים בתורה ובמצות ובעבודת בוראם, אבל בזמן הזה שהעולם טרוד אחר פרנסה צריך לכוון בית בתחילה ולזמן מזונותיו, ואחר כך לקחת לו אשה, ויוכל לעבוד בוראו ולעסוק בתורה, כי הא דאמרו רז"ל אם אין קמח אין תורה.

מכילתא:

בשלח-שירה פרשה ד : מלך בשר ודם עומד במלחמה, אינו יכול לזון ולא לספק אכסניות לכל חיילותיו, והקב"ה אינו כן, אלא ה' איש מלחמה, שהוא נלחם במצרים, ה' שמו, שהוא זן ומפרנס לכל באי העולם, שנאמר לגוזר ים סוף לגזרים וגוי נותן לחם לכל בשר, נותן לבהמה לחמה לבני ערב אשר יקראו, ומספק אכסניות לכל באי העולם, ה' שמו שהוא נותן לחם לכל בשר.

בשלח-ויסע פרשה ב : דבר אחר יום ביומו, כי שברא יום ברא פרנסתו, מכאן היה רבי אלעזר המודעי אומר, כל מי שיש לו מה יאכל היום ואמר מה אוכל למחר, הרי זה מחוסר אמנה, שנאמר למען אנסנו הילך בתורתך אם לא.

שם : ויאמר משה אל בני ישראל ערב וידעתם וגוי, אמרו להם עד שאתם ישנים במטותיכם הקב"ה מפרנס אתכם.

שם שם פרשה ו : רבי אליעזר אומר לימות המשיח ולימות ירמיה הנביא, שבשעה שאמר ירמיה לישראל מפני מה אין אתם עוסקין בתורה, אמרו לו במה נתפרנס, הוציא להם צלוחית של מן ואמר להם, הדור אתם ראו דבר ה', אבותיכם שהיו עוסקים בתורה ראו במה נתפרנסו, אף אתם אם תעסקו בתורה הקב"ה יפרנסכם מזה.

כי תשא : ששת ימים תעשה מלאכה, וכתוב אחד אומר ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, כיצד יתקיימו שני כתובים הללו, אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי אחרים, שנאמר תעשה מלאכה, וכן הוא אומר ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר איכרכם וכרמיכם, וכשאינן עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי עצמן, שנאמר ועשית כל מלאכתך, ולא עוד אלא ועבדת את אויביך אשר ישלחנו ה' בך.

תלמוד בבלי

ברכות טז ב : רב בתר צלותיה אמר הכי, יהי רצון מלפניך ה' אלקינו שתתן לנו חיים ארוכים... חיים של פרנסה...

שם כח א : א"ל (ר"ג) מכותלי ביתך אתה ניכר שפחמי אתה, א"ל (ר' יהושע) אוי לו לדור שאתה פרנסו, שאי אתה יודע בצערן של תלמידי חכמים במה הם מתפרנסים ובמה הם נזונים.

שם לג א : ושאלה בברכת השנים מאי טעמא, אמר רב יוסף מתוך שהיא פרנסה לפיכך קבעוה בברכת פרנסה.

שם לד ב : א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא למשיא בתו לתלמיד חכם, ולעושה פרקמטיא לתלמיד חכם, ולמהנה תלמיד חכם מנכסיו, אבל תלמידי חכמים עצמן עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו.

שם לה ב : תנו רבנן, ואספת דגנך, הנהג בהן מנהג דרך ארץ, דברי ר' ישמעאל, ר"ש בן יוחי אומר אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורח בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה, אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי אחרים, שנאמר ועמדו זרים ורעו צאנכם וגו', ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי עצמן, שנאמר ואספת דגנך, ולא עוד אלא שמלאכת אחרים נעשית על ידן, שנאמר ועבדת את אויביך וגו'. אמר אביי הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן, כר' שמעון בן יוחי ולא עלתה בידן. א"ל רבא לרבנן במטותא מינייכו ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי, כי היכי דלא תטרדו במזונייכו כולא שתא. אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משום רבי יהודה בר' אלעאי, בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים עשו תורתן קבע ומלאכתן עראי, זו וזו נתקיימה בידן, דורות האחרונים שעשו מלאכתן קבע ותורתן עראי זו וזו לא נתקיימה בידן.

שם נז א : תני תנא קמיה דרב ששת הרואה נחש בחלום פרנסתו מזומנת לו, נשכו נכפלה לו, הרגו אבדה פרנסתו, אמר ליה רב ששת כל שכן שנכפלה פרנסתו, ולא היא, רב ששת הוא דחזא חויה בחלמיה וקטליה.

שם סג א : ... אמר רב נחמן בר יצחק ואם נתנן (המתנות) סוף מתעשר, שנאמר איש אשר יתן לכהן לו יהיה, לו יהיה ממון הרבה. א"ר הונא בר ברכיה משום רבי אלעזר הקפר כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו, שנאמר והיה ש-די בצריך וכסף תועפות לך, ר' שמואל בר נחמני אמר פרנסתו מעופפת לו כצפור, שנאמר וכסף תועפות לך.

שבת לב ב : בעון ביטול תרומות ומעשרות שמים נעצרין מלהוריד טל ומטר, והיוקר הוה והשכר אבד ובני אדם רצין אחר פרנסתן ואין מגיעין,

שם קיח א : א"ר יוחנן קשין מזונותיו של אדם כפליים כילודה, דאילו ביולדה כתיב בעצב, ובמזונות כתיב בעצבון. א"ר יוחנן קשין מזונות של אדם יותר מן הגאולה, דאילו בגאולה כתיב המלאך הגואל אותי מכל רע, מלאך בעלמא, ואילו במזונות כתיב האלקים הרועה אותי... אמר רב שיזבו משמיה דרבי אלעזר בן עזריה קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, דכתיב נותן לחם לכל בשר, וסמיק ליה לגוזר ים סוף לגזרים.

תענית ב א : אמר ר' יוחנן ג' מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח, ואלו הן, מפתח של גשמים ומפתח של חיה ומפתח של תחיית המתים, מפתח של גשמים, דכתיב יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו... במערבא אמרי אף מפתח של פרנסה, דכתיב פותח את ידך וגו', ור' יוחנן מאי טעמא לא קא חשיב להא, אמר לך גשמים היינו פרנסה.

שם כד ב : דתנן היה (כהן גדול) מתפלל תפלה קצרה בבית החיצון, מאי מצלי, רבין בר אדא ורבא בר אדא דאמרי תרוייהו משמיה דרב יהודה, יהי רצון מלפניך ה' אלקינו שתהא השנה הזו גשומה ושחונה... אלא אם שחונה תהא גשומה וטלולה, ואל יכנס לפניך תפלת עוברי דרכים, רב אחא בריה דרבה מסיים משמיה דרב יהודה, לא יעדי עביד שולטן מדבית יהודה, ואל יהו עמך ישראל צריכין להתפרנס זה מזה ולא לעם אחר. אמר רב יהודה אמר רב בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני דיו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת.

שם שם ב : בעקבות משיחא חוצפא יסגא ויוקר יאמיר, הגפן תתן פריה והיין ביוקר.

שם סא א : תנו רבנן מפרנסין עניי נכרים עם עניי ישראל... מפני דרכי שלום.

בבא בתרא ח א : רבי פתח אוצרות בשני בצורת, אמר יכנסו בעלי מקרא בעלי משנה בעלי גמרא, בעלי הלכה בעלי אגדה, אבל עמי הארץ אל יכנסו, דחק רבי יונתן בן עמרם ונכנס, אמר לו רבי פרנסני, אמר לו בני קרית, אמר לו לאו, שנית, א"ל לאו, אם כן במה אפרנסך, א"ל פרנסני ככלב וכעורב, פרנסיה, בתר דנפק יתיב רבי וקא מצטער, ואמר אוי לי שנתתי פתי לעם הארץ, אמר לפניו ר' שמעון בר רבי שמא יונתן בן עמרם תלמידך הוא שאינו רוצה ליהנות מכבוד תורה מימיו, בדקו ואשכח, אמר רבי יכנסו הכל.

שם י א, וראה שם עוז : תניא היה רבי מאיר אומר יש לו לבעל הדין להשיבך ולומר לך, אם אלקיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסן, אמור לו כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם...

שם ג יז : ר' אלעזר בן עזריה אומר... אם אין קמח אין תורה, אם אין תורה אין קמח.

***

חלק ב: מדרשים / פרשנים

מדרש רבה:

בראשית כ כב : בעצבון תאכלנה, א"ר אמי קשה היא הפרנסה כפלים כלידה, בלידה כתיב בעצב תלדי בנים, ובפרנסה כתיב בעצבון תאכלנה. ר' אלעזר ור' שמואל בר נחמן, ר' אלעזר אמר הקיש גאולה לפרנסה ופרנסה לגאולה, שנאמר (תהלים קל"ז) ויפרקנו מצרינו, וסמך ליה (שם) נותן לחם לכל בשר, מה גאולה פלאים אף פרנסה פלאים, מה פרנסה בכל יום אף גאולה בכל יום. ר' שמואל בר נחמן אמר וגדולה מן הגאולה, שהגאולה על ידי מלאך והפרנסה על ידי הקב"ה, גאולה על ידי מלאך מניין, שנאמר (בראשית מ"ח) המלאך הגואל אותי מכל רע, פרנסה על ידי הקב"ה שנאמר (תהלים קמ"ה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. ריב"ל אמר גדולה מקריעת ים סוף, שנאמר (שם קל"ז) לגוזר ים סוף לגזרים, ואומר (שם) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו וגו'.

שמות כה ג : ...לכל חי מזון אין כתיב כאן, אלא לכל חי רצון, שהוא נותן לכל אחד ואחד כל מה שהוא מבקש, וכן לעתיד לבא נותן הקב"ה לכל אחד ואחד כל מה שהוא מבקש, ואם תמה אתה על הדבר, ראה מה עשה לישראל בעולם הזה, שהוריד להם המן שהיה בו מכל מיני טעמים, והיה כל אחד מישראל טועם כל מה שהיה רוצה...

ויקרא ג א : טוב מי שיש לו עשרה זהובים ונושא ונותן ומתפרנס בהן, ממי שהולך ולווה ברבית... טוב מי שיש לו גינה ומזבלה ומעדרה ומתפרנס ממנה, ממי שהוא נוטל גנות של אחרים במחצה, במתלא אמרין, דאגר גינה אכל ציפרין, דאגר גיניין צפרין אכלין ליה.

במדבר יג טז : למה זכה זבולון להקריב שלישי, לפי שחיבב את התורה והרחיב ידיו לפזר ממונו ליששכר, כדי שלא יצטרך שבט יששכר לפרנסה ולא יתבטל מלעסוק בתורה, לפיכך זכה זבולון להיות שותף לתורה והיה חבירו של יששכר, ולכך הקריב אחריו ואחר יהודה, לקיים מה שנאמר (משלי י"ח) מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו.

שם כב ז, וראה עוד עושר : ומקנה רב היה לבני ראובן וגו', זה שאמר הכתוב (תהלים ע"ה) כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים, מהו כי לא ממוצא וממערב, לא ממה שאדם יוצא ועמל בסחורה והולך ממזרח למערב נעשה עשיר, אפילו פורש בספינות והולך ממזרח למערב וחוזר על המדברות ועל ההרים אינו נעשה עשיר. מהו ולא ממדבר הרים, א"ר אבא מרומניא, כל הרים שבמקרא הרים הם, חוץ מזה שהוא רוממות שאין אדם מתרומם מן הדברים האלו, מה הקב"ה עושה, נוטל נכסים מזה ונותן לזה. לכך נקרא שמם נכסים שנכסים מזה ונגלים מזה...

שם ז מו : ג' דברים קשין לגוף, מכת הלב קשה לגוף, מכת חולי מעים קשה לגוף ממכת הלב, וחסרון כיס קשה מכולן.

שם ט ז : ראה חיים עם אשה אשר אהבת, א"ר משום עדה קדושה, קנה לך אומנות עם התורה, מה טעמא ראה חיים וגו', למה הוא קורא אותן עדה קדושה, שהם היו ר' יוסי בן משולם ור"ש בן מנסיא, שהיו משלשין היום, שליש לתורה, שליש לתפלה שליש למלאכה. ויש אומרים שהיו יגעין בתורה בימות החורף, ובמלאכה בימות הקיץ...

שם יא ט : ז' דברים מכוסים מבני אדם ואלו הם, יום המיתה, ויום הנחמה ועומק הדין, ובמה הוא משתכר... שנאמר זו מתת אלקים היא.

מדרש תנחומא:

כי תשא כט : דבר אחר ברכת ה' היא תעשיר, זו ברכת אליהו בבית הצרפית, שנאמר (מ"א י"ז) כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר, כמה כדין היו שם מספיקין וכמה טחונין קמח היו וכד הקמח לא כלתה, הוי ברכת ה' היא תעשיר, ולא יוסיף עצב עמה, שמתוך ביתה היתה ברכתה... שא"ל הקב"ה פסל לך שני לוחות, והראה לו הקב"ה מחצב של סנפירינן בתוך אהלו ופסל ממנו, ואמר פסל לך, הפסולת שלך, ומשם נעשה מלך, מכאן את למד שכל העוסק בתורה פרנסתו מן התורה ומתעשר ומצליח... ולא יוסיף עצב עמה, שלא נצטער לילך למקום אחר אלא מתוך אהלו זמן לו הקב"ה.

בהר ב : מהו אל תגזול דל, וכי יש אדם גוזל דלים, ומה גוזל ממנו אחר שאין לו כל. אלא אם היית למוד להיות מפרנסו וחזרת בדך, ואמרת עד מתי אני מספיק לזה ואת מונע שלא ליתן לו, אם עשית כך דע שאתה גוזלו, אלא הוי מפרנסו שאין לו מקום אחר. ואל תדכא עני בשער, שלא בשבילך אעצור את השמים, שאף השמים יש להם שער...

תנא דבי אליהו רבא:

משלי ל'. פרק ג : מכאן אמרו כל תלמיד חכם שמרבה בעסק התורה ואינו מתפרנס הרבה סימן יפה לו, ואם תאמר אם הקב"ה אוהב תורתו למה אינו מעשרו, הוי אומר שאם יעשיר יפגע מדברי תורה, לכן כל תלמיד חכם שמרבה במלאכתה של תורה ואינו מכניס פירות הרבה סימן יפה לו שהקב"ה אוהב את תורתו, שאם יעשיר יפגע מדברי תורה. וכן הוא מפורש בקבלה על ידי שלמה מלך ישראל, שתיים שאלתי מאתך אל תמנע ממני בטרם אמות וגו', ריש ועושר אל תתן לי הטריפני לחם חקי, שוא ודבר כזב הרחק ממני פן אשבע וכחשתי ואמרת מי ה', ופן איורש וגנבתי ותפשתי שם אלקי

פרק ה : אמרו, יעשה אדם מעשים טובים ואחר כך ישאל אדם תורה מהקב"ה, יעשה אדם מעשים כשרים וצדיקים ואחר כך ישאל אדם חכמה מלפני הקב"ה, לעולם יתפוס אדם ענוה ואחר כך ישאל בינה מלפני הקב"ה, ואחר כך ישאל פרנסה, שנאמר שאלו מאת ה' מטר בעת מלקוש, ה' עושה חזיזים ומטר גשם יתן להם לאיש.

פרק יד : פעם אחת הייתי עובר ממקום למקום מצאני אדם אחד שיש בו מקרא ואין בו משנה, ואמר לי רבי, אני רוצה לומר לפניך דבר אחד ומתירא אני שמא תקפיד עלי, אמרתי לו בני, אם אתה שואלני בדברי תורה מפני מה אקפיד אני עליך, ואמר לי רבי, מפני מה נאמר (תהלים קל"ו) נותן לחם לכל בשר, ונאמר (שם קט"ז) נותן לבהמה לחמה לבני עורב אשר יקראו, ואדם אין מכין הוא לו. אמרתי לו בני לא, במה דברים אמורים שאדם עושה בידו, וכי אין הקב"ה מברך את מעשי ידיו, יכול יהא יושב ובטל מן המלאכה או מן המשא ומתן, תלמוד לומר למען יברכך ה' אלקיך בכל מעשה ידך אשר תעשה. ואמר לי רבי תשובה זו שהשבתני היא שטה הראשונה שאמרתי לך והיא מקובלת בעיני. אמרתי לו, בני... מעיד אני עלי שמים וארץ שיושב הקב"ה ומחלק בידו מזונותיו לכל באי עולם ולכל מעשה ידיו שברא מאדם עד בהמה מרמש ועד עוף השמים... דבר אחר יראת ה' היא אוצרו, משל למלך בשר ודם שהיו לו בנים ועבדים הרבה ומבקש להוכיחן כל אחד ואחד בפני עצמו, ורואה שאינן מקבלין עליהן התוכחות שלו. מה עשה המלך, כתב כל דבריו על הניר ותלאה בחצר החיצונה... כל מי שיבא אל האגרת הזאת ויקרא אותה ויקיים כל מה

שכתוב בה יבא ויטול לחם ומזונות מלפני המלך, כך הן ישראל דומין בעולם הזה ובעולם הבא בדברי תורה, כיון שבא אדם לידי מקרא ומשנה ומלמד מהן יראת שמים ומעשים טובים, הן זנין ומפרנסין ומכלכלין אותן עד שיכנסו לבית עולמן...

***

חלק ג: מאמרים / שיחות

סגולות לפרנסה טובה

תפילות לפרנסה טובה

מה מונע פרנסה טובה?

מי לא רוצה כסף?

מי לא רוצה פרנסה טובה וברווח?

הערות חשובות לפני הסגולות והתפילות:

צריך לדעת שפרנסה טובה זה לא מחייב שנהיה מיליונרים אלא שיהיה לנו את מה שאנחנו צריכים ושתהיה ברכה בעסקינו ובכספינו. או בהוצאות על תרופות ומחלות ותאונות לא עלינו. לכן פרנסה טובה שאנחנו צריכים לשאוף היא פרנסה שלא יחסר לנו מה שאנחנו צריכים ושתהיה ברכה ושמירה לנכסינו וכספינו. אנחנו צריכים תמיד להתאמץ לזכור שכל השפע הוא כפיקדון בידינו וה' בוחן אותנו אם אנחנו שותפים נאמנים שלו ומשתמשים בשפע שנתן לנו גם לצרכי שמים, לצדקה והפצת יהדות, ובזכות זה נזכה לשפע נוסף לטובתינו.

סגולות לפרנסה טובה:

(מומלץ לעשות מספר של סגולות באופן קבוע מאשר לנסות לעשות את כל הסגולות...)

- 1) קריאת פיטום הקטורת מתוך הקלף (סגולות ישראל שם סוף אות ל"ג)
- 2) לקרוא כל יום פרשת ה"מן" חומש שמות ט"ז, ד'-לוי (רבינו בחיי בפירושו שם על הפסוקים)
- 3) ישים בארנק מהאפיקומן של פסח (אביע"ה סגולות עמ' 380)
- 4) לומר בכל יום שלוש עשרה עיקרים של האמונה- נמצא בסוף תפילת שחרית בסידור. (סגולות ישראל מערכת מ' אות יז')
- 5) לומר בכל יום איגרת הרמב"ן- נמצאת בהרבה ספרי תהילים בסוף (כנ"ל)
- 6) מעשר כספים- להפריש מעשר (10%) לצרכי צדקה והפצת יהדות מכל ריווח שירוויח. וכמו שכתוב: "בחנוני נא בזאת אם לא אפתח לכם את ארובות השמים", ואמרו חכמינו ז"ל: עשר בשביל שתתעשר. כאשר אנחנו מפרישים מעשר מהרווח שלנו לצרכים שמים- אנחנו בעצם

מכניסים את הקדוש ברוך הוא כשותף לעסקינו והוא יעזור לנו בתור שותף "טוב" להצליח בעסקים ולפרנסה טובה. (כנ"ל אות יח')

7) לתת צדקה בהרחבה- וכבר אמרו רז"ל שהנתינה של הקב"ה היא לא רק "יברכך" אלא גם 'וישמרך', שעל ידי הצדקה יש גם ברכה וגם שמירה לכספו ואז ישתמש בו מתוך בריאות ושמחה. וככל שירבה בצדקה, תתרבה ההצלחה. (אגרות קודש, הרבי, ג'תקפד).

8) יאמר בכל מוצאי שבת "אליהו הנביא" 70 פעם, ובכל פעם יכוון בשם אגל"א ולא יגיד זאת לשום אדם. (מראה הילדים מערכת פ' אות יג')

9) יברך ברכת המזון בקול ובשמחה ובכוונה, מומלץ לקרוא מתוך ברכון או סידור עם אותיות גדולות (סגולות ישראל מער' פ' אות יט)

10) לספר בסעודת מלווה מלכה סיפור מהבעל שם טוב, והוא סגולה גדולה לפרנסה. (בחנויות לתשמישי קדושה ניתן להשיג ספר על הבעל שם טוב. (כנ"ל אות כא')

11) לומר בכל יום 10 פעמים בבוקר ו- 10 פעמים בערב את הפסוק: "מֵאֲשֶׁר שְׁמְנָה לְחֶמְזוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדָנָי מְלֶאךָ" בראשית מט, כ' (אביע"ה סגולות עמ' 382)

12) ידליק בכל יום או בלילה נר לכבוד ולע"נ התנא האלוקי רבי חנינא בן דוסא ואחר כך יתפלל לה' שיזמין לו פרנסתו ברווח ויזכה לפרנסה טובה. (כנ"ל עמ' 385)

13) יקיים בכל מוצאי שבת סעודת מלווה מלכה. (סגולות ישראל אות כו')

14) שבת היא מקור הברכה ולכן ככל שנהדר בקיום מצוות שבת כך יהיה לנו שפע במשך ימות השבוע.

15) יש שמכניסים טיפת יין בסיום ההבדלה במוצאי השבת לכיסי המכנסיים כדי שיקויימו בהם דברי הפסוק "כספנו ירבה כחול".

16) כל יום בתפילת שחרית (בבוקר) ב"שמע קולנו" לבקש שפרנסתנו תהיה מזומנת לעיר, דהיינו שלא יצטרך לטרוח חס ושלום שריחוק המקום לא יהיה בעוכריו.

17) להדליק נר נשמה לכבוד נשמתו של הצדיק הקדוש רבינו רבי אברהם ישועה אשל בן רבי שמואל מז'בוז' האוהב ישראל מאפטה ולבקש בזכותו.

צדיק זה אמר שמי שידליק נר בשבילו הוא ימליץ למעלה בשמיים שיהיה ברכה בבית. הרבה עשו כך וראו ישועה בזכות אותו צדיק.

18) סגולה לומר על כל דבר: "אם ירצה השם", ועצת ה' היא תקום, סגולה זו לומר בכל עיסקה, קנייה או מכירה.

19) יושר בעסקים- אדם שמילה שלו היא מילה ומתאמץ בכל מצב לעמוד בדיבורו הוא זוכה להצלחה בעסקים- כמו שכתוב: "הנושא ונותן באמונה נכסיו מתרבי" (מדרש בראשית חכמה עמ' רג) אם אדם רואה שלא יוכל לעמוד בהתחייבות אז שלא יתחייב מראש.

20 סגולה לפרנסה - שמירת הלשון מדיבורי לשון הרע ורכילות, פרנסה = רָסָן פָּה. לימוד 2 הלכות שמירת לשון היא סגולה גדולה לשמירה ולהצלחה ופרנסה טובה.

21 כתוב: כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה... חוץ מהוצאות שבתות וימים טובים והוצאת בניו לתלמוד תורה שאם מוסיף מוסיפין לו ואם פוחת פוחתין לו. (ילקוט שמעוני תהילים פא') לכן ניתן להוסיף בפרנסה על ידי שנכבד את השבת ואת החגים, ונוציא הוצאות על בנינו שילמדו תורה שעל ידי זה יוסיפו לנו בפרנסה.

22 ללמוד תורה היא סגולה לפרנסה טובה, כי התורה היא הכלי והצינור ממנו עובר העושר המבורך שלטובת האדם, כי יתכן שיהיה לאדם פרנסה אבל בלי ברכה, ועל ידי קביעות עיתים לתורה הוא מכניס ברכה בעסקיו. כמו כן על ידי הלימוד תורה ידע מה מותר ומה אסור ומה יכול לגרוע או להוסיף להצלחתו. התורה גם מחכימה את האדם וממנה ניתן ללמוד גם עצות להצלחה בכל העניינים. לכן חשוב מאוד שלא יעבור יום ללא שיעור קבוע ללימוד תורה. כשאדם לומד תורה הוא מכניס מימד רוחני לעולם החומר בו הוא חי, וזה מביא לו הסתכלות אחרת על החיים וזווית ראייה אמיתית ובריאה יותר.

23 שלום ואהבה בבית וכבוד לאשה מביא פרנסה רבה- כמו שכתוב בגמרא (בבא מציעא נט) שמי שמכבד את אשתו זוכה לעשירות, כי ה' רוצה תמיד לתת שפע והשלום הוא הכלי לברכה. לכן חשוב לעשות כל מאמץ כדי לשמור על השלום ולכבד את האשה בכל מצב.

24 הפצת יהדות בעסק ובעבודה- כאשר אדם משתמש בעסק שלו ובעבודת החולין שלו על מנת להרבות קדושה ומעשים טובים בעולם אז הברכה שורה בעסקיו כי הוא גרם לקדש את העסק שלו.

25 תפילה על הפרנסה היא סגולה נפלאה לפרנסה- כי היא פותחת את שערי שמים כדי שהשפע ירד אלינו. (להלן הבאנו תפילות לפרנסה)

26 הפצת חוברת זו היא סגולה גדולה מאוד לפרנסה- כי בזכות חוברת זו אנשים רבים יוסיפו במצוות ובמעשים טובים שיוסיפו לפרנסתם הם, וכל מעשה שנעשה בזכותך זה כאילו גם אתה עשית אותו ולכן ככל שיותר תפיץ חוברות כך בזכותך יותר מעשים טובים ייעשו. להזמנת חוברות עיין בסוף החוברת.

הדברים שמונעים פרנסה

1 כעס- כאשר רוצים להביא לאדם שפע מן השמים בוחנים אותו במידת הכעס ואם הוא מתגבר ולא כועס אז הוא מקבל את השפע מן השמים. (ליקוטי עיצות ערך כעס אות ח')

2 מחלוקת- כאשר האדם הוא במחלוקת עם אחרים הוא גורם להפסיד לעצמו את השפע המגיע לו כיוון שהשלום הוא הכלי שמחזיק את הברכה אבל כאשר האדם הוא במחלוקת ואינו בשלום, אין לו כלי לקבל את השפע שה' מעוניין לתת לו. מכירה או כשיוצא לדרך וכדומה, נמצא שם שמיים שגור בפיו.

3) שקר ורמאות- כאשר אדם משקר או מרמה בעסקים נראה לו שהוא הרוויח אבל האמת שהוא הפסיד וכל רווח שהגיע לו על ידי רמאות ושקר הוא יפסיד אותו במוקדם או במאוחר או שיהפך לו הכסף הזה כעושר השמור לבעליו לרעתו.

4) נדרים ונדבות- אדם שהתחייב לשלם לצדקה ועדיין לא שילם זה יכול לעכב את השפע שה' מעוניין לתת לו, כי ה' מחכה שימלא את התחייבותו ואז הוא יוכל להשפיע עליו את השפע המחכה לו.

5) זלזול בפירורים המזלזל בפירורים של הלחם המלאך שממונה על העניות רודף אחריו לגרום לו עניות. (גמרא חולין ק"ה:, וזוהר דף רמ"ד)

6) הלוואה בריבית- מי שלוה או מלווה בריבית מפסיד מפרנסתו ולכן חשוב ללמוד הלכות ריבית ולשאול בית הוראה מתי ואיך מותר ללוות ולהלוות או להיכנס לאוברדפט בבנק.

7) חוסר נתינת צדקה- כאשר אדם לא נותן מספיק צדקה הוא מראה שאינו מאמין מספיק בבורא כדי להודות לו על השפע שהוא נותן לו, כמו שכתוב בגמרא על הבת של עשיר אחד שלא נתן מספיק צדקה ונגרם לו עניות.

8) עין הרע- כאשר אדם מראה ומתגאה בעושרו וכספו גורם שאחרים יקנאו בו ויצטערו בגללו וזה עניין עין הרע שהצער שלהם פוגע בו וגורם לו נזקים בממונו ועסקיו.

א. כל המרבה בתפילה ה' מקבל את תפילתו. (ירושלמי, ברכות עמ' פד ה"א)

ב. אמר להם הקב"ה לישראל: הוּו זהירין בתפילה, שאין מצווה אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקורבנות... ואפילו אין אדם כדאי להיענות בתפילתו ולעשות חסד עמו, כיוון שמתפלל ומרבה בתחנונים, אני עושה חסד עמו. (מדרש תנחומא, וירא א')

ג. אמר רבי חמא בר חנינא: אם רואה האדם שהתפלל ולא נענה, יחזור והתפלל, שנאמר: (תהילים כז, יד) קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'. אף על פי שרואה שאין תפילתו מועלת, אף על פי כן אל ימנע עצמו מן הרחמים, להעתיר תמיד אל ה'. (ברכות לב:.) והיינו מה שלמדנו על אדם המוריד דמעות מלפני הקדוש ברוך הוא, אף על פי שנגזר עליו עונש - יתבטל (העונש) ולא יוכל העונש ההוא לשלוט בו. (תרגום זוהר פרשת ויחי)

תפילה על הפרנסה

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שיהיו מזונותי ופרנסתי ומזונות ופרנסת בני ביתי עם מזונות ופרנסת כל עמך בית ישראל, מכתרים ומאמתיים ומצדקים בידך, ואל תצריכני לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם, כי אם לידך המלאה הפתוחה, הקדושה והרחבה. ותהא מלאכתי וכל עסקי לברכה ולא לעניות, לחיים ולא למות, ותזכני שלא יתחלל שם שמים על ידי. ואלהי מן המועילים ומשפיעים טוב לכל אדם תמיד, ותמלא ידי מברכותיך ושבענו מטובך, כמו שעשית ליוצאי מצרים, כי אתה ה' ברכת ומברך לעולם. עיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם את אכלם

בַּעֲתוֹ, פּוֹתַח אֶת יָדָּךְ, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן. הַשְּׁלֵף עַל ה' יְהַבֶּדֶךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ, לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק. אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. (ספר שערי דמעה)

כמו כן מומלץ מאוד לבקש במילים שלך את הפרנסה המצטרפת לך ולפַרְט לפני בורא עולם את בקשתך. כשהולך לעשות עסקים, יאמר: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, אני הולך בעסק זה, ואני בטוח שהשם יתברך ישלח לי פרנסה ורווח בזה העסק, והעסק הזה הוא סיבה שעל ידי זה ישלח ה' ברכה בכל מעשי ידי. ובאם יגיע לו איזה רווח, יזכיר את השם יתברך ויתן לו תודה על זה, וייתן צדקה וגמילות חסדים מהכסף שהרוויח, ויזהר שיהיה עניו ביותר, ויפריש מעשר. מה שנקצב בשמים קובע- מי שטרוד בעסקיו ונדמה לו כי אם יקדיש זמן ללמוד תורה ולהתפלל כראוי יפסיד בגלל זה מרווחיו – טעות בידו. כי אם לא הוקצבו לו מעות אלו בראש השנה וביום הכיפורים, לא יועיל לו ריבוי עסקיו, ואם מעות אלו הוקצבו לו, יגיעו לידי גס בהתעסקות שאינה רבה מדי. כל בעל עסק, כשיתבונן בדברים, יראה זאת במוחש ממש. (ספר המאמרים קונטרסים).

מאמר ג:

צדקה ולימוד תורה לשיפור הפרנסה

ממכתב אדר א' תשי"ד - אג"ק ח עמ' רמח: כותב אשר מצב הפרנסה אינו כמו שהיה לפני זה כי נגרע מאז. והנה ידוע מאמר הקב"ה ובחנוני נא בזאת. והוא בענין הצדקה שיהיה עשר בשביל שתתעשר. וידוע גם כן שבצדקה אמרו לפום גמלא שיחנא. ובמילא מה הפלא אם כשאינן נזהרים בענין הצדקה כדבעי שהוא לכל הפחות מעשר ומה טוב יותר מזה - שעל ידי זה הנה נגרע מצב הפרנסה. אבל לאידך גיסא, מזה גופא נודע שהדבר הוא, שאם יוסיף תיכף ומיד בעניני הצדקה כהני"ל ועוד יותר, הרי בטוח הוא השם יתברך למלאות הבטחתו וכני"ל. אלא שכיון שבכל דבר צריכה להיות סייעתא דשמיא הרי צריך לקבוע שיעור בלימוד תורת הנגלה ותורת החסידות נוסף על שלשת השיעורים השווים לכל נפש מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע בחומש תהילים ותניא הידועים ...

כותב אודות מר... אשר מצב הפרנסה שלו אינו כדבעי... ממכתב אייר תשי"ז - לקו"ש יט עמ' 483: בודאי יסביר לו מאמר רז"ל הידוע, עשר בשביל שתתעשר, שבמצב שאין שבעים רצון מעניני פרנסה, יש להוסיף על הצדקה שהורגלו להפריש אפילו אם היתה ככל הצורך... ובמכל שכן - באם היה מקום גם לפני זה להגדיל הפרשת הצדקה, לעשות כן עתה, ולעשות זה דוקא בשמחה ובטוב לבב, ובטוח בורא עולם לשמור הבטחתו, ובחנוני נא בזאת וגו' והריקותי לכם ברכה ...

הקשר בין רוחניות וגשמיות: כותב אודות הקשיים השונים שיש לו בעסקים, הנה לפי הוראת הבעל שם טוב שכל פרט ופרטי פרטים בנוגע ליהודי הוא בהשגחה פרטית, והשם יתברך זיכה אותך והצליח אותך שביחד עם האמור אירע הבנין החדש של הישיבה, שיש תקוה גדולה שהוא יכול להיות מרכז של יראת שמים לכל העיר ואולי גם לכל המדינה - היית צריך לראות קשר בין שני הדברים, ולראות בכך הוראה מן השמים שעליך לזרוק את עצמך, הן בממונו והן ובעיקר בגופו, לדאוג לסדר את הבנין של הישיבה, ולאחר מכן להתעסק בישיבה במדה הגדולה ביותר. וזה יתקן את הצנורות של העסקים הפרטיים ויגדל אותם שגם זה יהיה בהצלחה מופלגה. אין דרכי לנקוט במספרים, ומה גם שאינני נמצא על אתר, אבל ידוע מאמר רז"ל כל המוסיף מוסיפין לו,

ובמילא ככל שתוסיף הן בממון והן בטרחה בגוף לעשות בזה בעצמך וכן לעניין אחרים בכך - בודאי יוסיף השם יתברך בהצלחה בכל המצטרך לך.

תורת מנחם כרך ב, עמ' 94 וממה שמבואר במקומות הנ"ל, שאין צריך להיות לבוש יותר מהמדה, ודוקא וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה - הרי מזה עצמו מובן גם כן שאין צריך להיות הלבושים קצרים יותר מדאי, ובפרט כשנוגע לפרנסת בני ביתו של אדם - שזהו מצוה מן התורה. הגיל לדאגת הפרנסה 'עשרים שנה' מציין את הגיל שבו, על-פי ההלכה, האדם נחשב בוגר לגמרי, אדם שכבר הגיע ל'מוחין דגדלות'. אמנם האדם מגיע למצוות בגיל שלוש-עשרה, אבל עדיין הוא ברמה של 'מוחין דקטנות', ולכן ההלכה היא ש"אינו יכול למכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים שנה". 'עשרים שנה' הוא גם הזמן שבו האדם יכול ונדרש לצאת אל העולם, כדברי המשנה: "בן עשרים לרדוף". בגיל הזה הוא כבר השיג את השלמות של הלימוד וההכנה (שהתחילו בגיל חמש) - חמש שנים במקרא, חמש שנים במשנה וחמש שנים בגמרא. לכן זה הזמן שבו הוא יכול לצאת ולעסוק בענייני העולם. והאמת היא, שהאדם מתחיל לרדוף אחר הפרנסה הגשמית בגיל עשרים משום שברוחניות מגיע אז השלב שבו נפשו משתוקקת ל'פרנסה' רוחנית, על-ידי בירור הניצוצות שבדברים הגשמיים. כמבואר בתורת החסידות, שהרעב והצמא הגשמיים נובעים מהשתוקקותה של הנשמה לניצוצות הקדושה שבמאכל ובמשקה.

***

חלק ד: סיפורים

סיפור ב:

גמרא : תנו רבנן מעשה באחד שמתה אשתו והניחה בן לינק ולא היה לו שכר מניקה ליתן, ונעשה לו נס ונפתחו לו דדין כשני דדי אשה והניק את בנו, אמר רב יוסף בא וראה כמה גדול אדם זה שנעשה לו נס כזה, א"ל אביי אדרבה כמה גרוע אדם זה שנשתנו לו סדרי בראשית. אמר רב יהודה בא וראה כמה קשים מזונותיו של אדם, שנשתנו עליו סדרי בראשית, אמר רב נחמן, תדע דמתרחיש ניסא ולא אברו מזוני.

סיפור ג:

חגיגה טו ב : בתו של אחר אתיא לקמיה דרבי, אמרה ליה רבי פרנסני, אמר לה בת מי את, אמרה לו בתו של אחר אני, אמר לה עדיין יש מזרעו בעולם, והא כתיב לא נין לו ולא נכד בעמו ואין שריד במגוריו, אמרה לו זכור תורתו ואל תזכור מעשיו, מיד ירדה אש וסכסכה ספסלו של רבי...

סיפור ד:

מדרש רבה ויקרא ג ה : אגריפס המלך בקש להקריב ביום אחד אלף עולות, שלח ואמר לכהן גדול אל יקריב אדם היום חוץ ממני. בא עני אחד ובידו שתי תורים, אמר לכהן הקרב את אלו, אמר לו המלך צוני ואמר לי אל יקריב אדם חוץ ממני היום, א"ל אדוני כהן גדול, ארבעה אני צד בכל יום ואני מקריב שנים ומתפרנס שנים, אם אי אתה מקריבן אתה חותך פרנסתי, נטלן והקריבן...

שם טו ג : מעשה באדם אחד שהיה יושב ודורש ואומר אין לך כל נימא ונימא שלא ברא לה הקב"ה גומא בפני עצמה, כדי שלא תהא אחת מהן נהנית מחברתה. אמרה לו אשתו ועכשיו אתה מבקש לצאת לתור פרנסתך, תוב ובורייד קאים לך, שמע לה ויתיב ליה וקם ליה בוריה.

סיפור ה :

מדרש תנחומא תזריע ו : מעשה בכהן אחד שהיה רואה את הנגעים, מטה ידו בקש לצאת לחוצה לארץ, קרא לאשתו אמר לה בשביל שבני אדם רגילין לבא אצלי לראות את הנגעים קשה עלי לצאת מעליהם, אלא בואי ואני מלמדך שתהא רואה את הנגעים, אם ראית שערך של אדם שיבש המעין שלו, תהא יודעת שלקה, לפי שכל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו. אמרה לו אשתו ומה אם כל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, אתה שאתה בן אדם כמה שערות יש בך ובניך מתפרנסין על ירך, לא כל שכן שיזמן לך הקב"ה פרנסה, לפיכך לא הניחה אותו לצאת חוצה לארץ.